

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnstvo in ekspedicija v „Katoliški Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Oznaniila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrata: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 282.

V Ljubljani, v soboto 10. decembra 1892.

Letnik XX.

Stalnim vspehom!

Ob času, ko je Bismarck divjal v novozvarjeni državi proti katolčanom, se je huda godila vlasti duhovenstvu katoliškemu. Zapirali so škofo in duhovnike, odtegovali jim dohodke, mučili jih s tožbami in kaznimi, koder-koli in kakor-koli so mogli. Trierski škof je v lanskem letu sam javno izrekel, da ste bili njegovih duhovnikov dve tretjini zaprti in da ni bilo skoraj nobenega, ki bi ne bil prestal kakšne denarne kazni. In to ubožano, preganjano duhovenstvo je vendar sklicevalo shode, pri katerih je z največjo odločnostjo zahtevalo pravice — rokodelcu in delavcu.

V vatikanski palači toži po svobodi — vjet starček kraljevi! Brezbožnost in razdivjana strast mu je uropala kraje, katerih vsaka stopnja nosi pečat njegove lastninske pravice na sebi. Pred njegovimi očmi, v lastnini njegovi se na najgrši način smeši njegova oseba in zvanje njegovo; komaj da se mu še dovoljava, da mu smejo otroci prinašati milodarov; komaj da sme živeti v Boga ime. In vendar kronani vjetnik pozablja svojih vezij in pozivlje mogočnike zemlje, naj oprosté tužni Kamov rod, naj vrnejo pravice, ki jih ima nepreklicljivo tlačeni delavec, borni kmetič, propadajoči rokodelci do blagostanja na zemlji. Njegovi pozivi niso za jeden dan, kakor njegovo življenje ni — zanj. Človeštvu živi in uči je stalnih resnic! Nam pa kukavne Vile! Najbolje moču se izrabljajo; brezbrojno darov Stvarnikovih se marno trati v borbi — za sé, v borbi — za nič. Sile duha in uma se napenjajo proučujoč in promotrujoč življenje mu h. — je dno dnevnice; življenje celih slojev, celih narodov pa visi nad prepadom — na nitki. Muha jednodnevnic! In vsled njih se zatmiva obzorje; mraz lega na duše; lakota gospodari tisočrim, pravna propalost dviguje svojo zastavo; kosti pa, ki se nazivljejo močé, ki so si nadéli voditeljev in prvakov lesko ime, se igrajo z muhami jednodnevnici.

In to velja prav tako zanj, če se prostori, v katerih „žrtvujejo“ svoje moči prospehu človeštva, imenujejo: parlament, kazine, ali kakor si bodi. Ne pozabimo nikdar besed, ki jih je govoril dunajskega ljudstva ljubljence dr. Lueger v petek v državni zbornici. Dejal je: „Pri vseh važnejših vprašanjih je zbornica prazna. Gospodje sedé tukaj le še, če imajo kaj zabave. V obrtnem odseku nimamo skoraj več sklepénih sej. Gospod Bog nam odpusti greh, da vsak dan za to opisano, tako imenovano delovanje iz žepov ljudstva — če bi dejal krademo, bi me poklicali k redu, zato pravim — prejemamo iz žepov ljudstva.“ In to se godi v novodobnih parlamentih, koder najvažnejša vprašanja niti nastopati ne morejo, koder se ne sodi po tem, je-li stvar pravična ali krivična, koristna ali škodljiva, marveč koder se mej posameznimi klubi po pravih zvitosti, oportunitizma in sebičnosti zbarantava število glasov. Ne škodilo bi, da v zadnjo kočo prodere zavest, kako se vlada.

Katoliški demokratiški duh po malem vstaja v življenje. A vstaja. Nad 100.000 belgijskih mož — katoliških demokratov — navdušeno prisega na jedno načelo — na resnico katoliško, na jedno taktiko — na poštenje, pod jednim voditeljem — papežem rimskim za jeden smoter, — da se vrne krščanskemu ljudstvu vse, kar potrebuje od družbe za dušo svojo in za telo! Bog daj, da bi se taka gibanja prav umevala povsod — tudi pri nas! Konservativni bodimo v načelih; sicer pa zidajmo na razvalinah starih krivic — novo pravdo! Ne samó nam, tudi Hrvatom, Poljakom in Čehom velja ta poziv. Trdna, mlada, krepka zveza vseh poštenjakov, ki bo težila za stalnimi vspehi, vzraščaj, krepí se na Slovencev lepi zemlji. Stalni vspehi so pa mogoči le tam, koder je stalna — podlaga. Ta stalna podlaga za preosnovljenje družbe, podlaga, s katere raste sreča in blagostanje, podlaga, na kateri nima mesta sebičnost in lov za muhami jednodnevnici, so pa jedino — krščanska načela!

Liga + 2.

Državni zbor.

Z Dunaja, 9. decembra.

Predsedništvo.

V današnji seji odgovarjal je ministerski predsednik grof Taaffe na interpelacijo poslanca Gessmanna zaradi zavarovalnega društva „Phoenix“, rekši, da vlada spolnuje svoje postavno nadzorstvo in da so napadi na vladnega komisarja, dvornega svetnika Kaana, neopravičeni.

Za njim oglašil se češki poslanec Sokol ter protestuje, da so se iz stenografičnega zapisnika izbrisale češke besede, ki jih je v svojem zadnjem nemškem govoru govoril. Ker stenografi ne znajo češki stenografirati, prosili so Sokola, da naj jim on zapiše te besede, ako želi, da pridejo v zapisnik. On je to storil, gospod predsednik pa je dal te besede zopet izbrisati. Proti takemu ravnanju mora sam za-se pa tudi v imenu svojih tovarišev odločno protestirati.

Dr. Smolka odgovarja, da ostane pri svoji razsodbi, ker se sme v stenografični zapisnik sprejeti samo to, kar je bilo stenografirano. Ako so stenografi prosili Sokola, da naj jim zapiše te besede, so napačno ravnali.

Dr. Vašaty je predlagal, da naj se prične razprava o tem odgovoru predsednikovem, ali ta predlog je propadel, ker so zanj glasovali samo Mladočehi in nekateri antisemitje. Drugi klubi so sodili, da ne gre drazega časa tratiti s takimi rečmi in da je skrajni čas, resno se lotiti budgetne razprave.

Pa še neka druga reč bila je danes v najtesnejši zvezi z državnozbornim predsedništvom. Tukajšnji listi namreč poročajo, da je poslalo društvo za odbijanje protisemitov k predsedniku poslaniške zbornice posebno deputacijo, katere so se udeležili baron Leitenberger, vseučiliški prof. dr. Nothnagel in državni poslanec baron Suttner, in ki je prosila predsednika, da naj po vsej svoji moči in

LISTEK

„Triumfator“.

(Konec.)

V Weissovem „Triumfatorji“, čegar prvotne češke besede je na slovenščino prevel g. A. Funtek, je zgodovinska snov do malega ohranjena. Le Emilijeva sinova umreta h kratu, zadeta od strele, in suženj prihaja naznanjat očetu to nezgodo sredi slavnostnega sprevoda. Tudi žena Perzejeva ni vjeta, ampak toguje doma nad grozno nesrečo. Ta svojevoljna prememba izvestno ni na kvar dramatiškemu učinku. Skladba obsega jednajst odstavkov, katerih vsak nosi svoj naslov v lažij pregled. Situacija takoj v začetku je na prvi pogled malo nejasna, ker se govori, da gredo čete iz Rima z magalcu naproti. Ali pripomniti je nastopno. Vračujoč se vojskovodja je po rimskih zakonih izgubil poveljstvo (imperium) nad četami, ako je prestopil mestno mejo, ker se vojno poveljstvo v mestu ni strinjalo z rimsko svobodo. Ako je torej hotel triumfovati, čakati je moral zunaj mesta, dokler se mu ni od starešinstva dovolil triumf in dokler mu ni ljudstvo v svojem zakonitem zboru podelilo vojno poveljstvo zjemoma tudi po mestu za čas triumfa. Ker so pa

te formalnosti in velike priprave za triumf več dnij trpele, razpuščale so se navadno čete takoj ob povratku v Rim in klicale se šele tedaj zopet, ko je bilo vse pripravljeno za triumf. V dan triumfa so torej razpuščene in zopet skliceane čete istinito šle iz mesta naproti zmagalcu, zunaj čakajočemu da se z njim udeležé sijajnega sprevoda. — Po tem uvodnem razjasnilu podajamo slavospjev sam.

I. zbor rimskih vojakov.

Evoe, io triumphe!

V slavnostnem zboru gredo vriskaje
Čete zmagalcu iz Rima naprot;
Množica glásno hvalo jim daje —
Treštil ob tla si pogubo, gospod!

Evoe, io triumphe!

Slavo ti krasna pričajo vrata,
Stezo ti krije kras palme zelen;
Dihaj kadila, krila glej zlata,
Bodi, Emilije Pavle, vesel!
Voz se leskeče vprežen četvero,
V lesku zahvalo vsak peva ti hram,
Ker si nam silo vrnil stotero,
Meč je pokojen, mir vrnjen je nam!

Evoe, io triumphe!

Slava ti bodi, vojvoda vrli,
Hvala, bogovi, dvignili ste ščit,
Ko so barbarji ljuti pridrl;
Hvalil vas bode naš spev vekovit!

V prvi kitici je „poguba“ ona, ki je pretila Rimljanom od strani Makedoncev, katero pa je Emilij ob tla treščil, t. j. od Rima odvrnil.

V drugi kitici so „krasna vrata“ porta triumphalis. Pot, po kateri gre sprevod, je okrašen s palmovimi vejami, ob poti pa se po vseh svetiščih zažiga kadilo. Pod „zlatimi krili“ razumevaj triumfatorjevo škrlatno opravo z vžitimi zlatimi okraski. „Hram“ pomenja svetišče.

II. Zbor ujetih Makedoncev.

Kakó li hudó ta posmeh nam deje,
Osveta bodi mučenim od žeje!
Oj, domovina naša daljna,
Ti srca bi genila skalna,
Ker stiska težki naš okov . . .
Morda ne vidiš več sinov . . .
O, beda nam!

III. Zbor vojakov in Makedoncev.

Vojaki:

Slava ti bodi, vojvoda vrli,
Hvala, bogovi, dvignili ste ščit,
Ko so barbarji ljuti pridrl;
Hvalil vas bode naš spev vekovit!

Makedonci:

O, beda nam!

veljavi zabranjuje protisemitske izgrede v poslaniški zbornici. Ko se je danes pričela razprava o ministertvu notranjih zadev, oglašali se konservativni poslanci baron Dipauli in odločno protestujejo zoper tako nepoklicano vtikanje vnanjih ljudi v notranjo upravo državnega zbora. V tej prošnji tiči nekako očitano državnozbornemu predsedništvu, kakor da bi ne spolnovalo svoje dolžnosti. Proti ta i predrznosti je treba glasno protestovati in varovati čast državnega zbora in njegovega predsedništva. Glasno in burno odobravanje razno mislečih poslancev je pričalo, da je baron Dipauli pravo zadel, in slišali so se klici: To je največja nesramnost! Kaj takega se morejo le židje izmisliti itd.

Potem se je nadaljevala razprava o ministertvu notranjih zadev in je prvi govoril koroški poslanec Prettnier, za njim pa staročeski moravski zastopnik dr. Žaček, ki je sijajno zavračal zadnje napade dr. Grossa in iz dejanskih prigodkov dokazoval, da Nemci zatirajo Čeha na Moravskem in da so se tudi Nemci prvi izmislili, priporočati svojim rojakom, da naj ne kupujejo pri čeških trgovcih. Načelo „svoji k svojim“ naučili so se Čehi torej od Nemcev. Ko to sklepam, govori še Žaček, za katerim pride na vrsto poljski poslanec Kozłowski.

Levičarska kriza.

Današnji listi poročajo, da je cesar sprejel ostavko ministra Kuenburga, katero razglasi uradni list že jutri ali pojuteršnjem. Njegov naslednik bo po neki v poslaniški zbornici razširjeni govorici štajerski deželni glavar in državni poslanec grof Wurmbbrand, češki minister pa postane menda grof Palffy. Vendar za ti novici ne prevzamem nobene odgovornosti, ker se čujejo na drugi strani tudi veljavni glasovi, ki trdijo, da grof Kuenburg ne dobi nobenega naslednika. V nekoliko dneh se bo videlo, ali je katera govorica prava, ali ste obe napačni. Predno se zbornica razide na božične praznike, rešiti ima začasno pobiranje davkov, ki ga pa vlada tudi danes še ni izročila zbornici. Menda hoče toliko časa počakati, da se motni politični položaj zopet očisti, zlasti pa, da izve, kaj stori levičar, ker se ne sme spustiti v nevarnost, da bi bilo začasno pobiranje davkov odklonjeno kakor dispozičnijski zaklad. Kot vesten in natančen poročevalec naj še povem, da govoré tudi o razpustu državnega zbora, ki bi bil v zadnjem slučaju neizogibljiv, ki si ga pa levičar nikakor ne želi, dobro vedoč, da pri novih volitvah ravno ona zgubi največ.

O našem šolstvu.

V.

Pojašnjevati smo v dosedanjih člankih razmere pri našem šolstvu bolj na splošno in na zvonjanje stran, a glavna stvar je znotraj in tudi te ne moremo prezreti.

Od državne strani se v Avstriji ni posebno veliko storilo za šolstvo notri do zadnjih let. Res imamo že čez sto let sem nekoliko šolskih postav, a stroškov za vzdrževanje šol si pa ni država ni de-

žela niste nakladale. Kar se je storilo je bilo bolj zasebno in za tiste razmere in tiste troške zadosti obilno.

Poslednja leta pa je zavel drug veter po svetu in ta je zamajal tudi Avstrijo. Hitela je za drugimi narodi in v tem pehanju niso voditelji njeni vselej dovolj premišljevali, kaj hode hamlilo tudi nam. Dobili smo mnogo novih reči naprav, dokaj dobrih, še več slabih, in kar je najslabeje, je duh, ki oživlja vse naše moderno šolstvo, ta ni domač, ni pristen in ne more prav oplikovati naše prosvete in omike.

Znana je sodba rajnega Pija IX. o naših šolskih postavah, in žal, da je resnična in pravična. Kaj moremo storiti zoper to? Odgovor nam je dal v svojih resolucijah I. slov. kat. shod, ako te izpeljemo, smo že precej dosegli. Ker pa je ta vse to več časa potreba, in ker se mora vse ljudstvo po svoje udeleževati tega gibanja, za to bo treba pokazati, kako se zamore vsaka dobra prilika porabiti v ta namen. Zato opozarjamo vse svoje somišljenike, ki sede po raznih svetih in odborih, naj pazijo povsodi in vselej, kje in kaj je moč storiti v gori naznačene namene.

Pri vseh tudi najmanjših volitvah gledati je na to, da ljudi podučimo in podučene izvolimo, ki bodo o svojem času stali možato za pravične naše zahteve. Zlasti pa ne sme preteči nobena volitev v deželni in državni zbor, da ne bi odločno in do- ločno terjali od kandidatov, naj se za res in ne- prestando potegujejo za to našo sveto reč. Vse ljudstvo mora biti vneto za te ideje, potem bo šlo rado in veselo v boj in zmaga ne bode težka. Zato pa je treba poduka, kakor smo prej omenili, večkratnega izdatnega poduka o nedostatkih našega celega šolstva. Ta namen imajo tudi naši članki pred očmi.

Po namenu se ravna sredstva, ako namen šole prav spoznamo, nam ne bo pretežko določiti in vrediti pomočkov v dosego tega namena.

Natura je že odločila človeku pot njegovega življenja in pamet mu jo kaže z vero vred pri kristjanih.

Človek pride na svet reven in nezmožen, poginil bi, da mu drugi ne pomagajo. Stariše je natura v to odločila, da skrb za razvoj telesa in duha otrokovega tako dolgo, dokler si ne more pomagati sam.

Za telo skrbe s hrano, z oblačjo in drugo snago, za dušo pa s podukom in odgojo, in to tako dolgo, da je otrok za svoj smoter zadosti izurjen.

Vselej pa tega stariši ne zamorejo ali tudi no- čejo zadostno sami storiti, zato si poiščejo vestnih namestnikov, ki prevzamejo mesto njih en del od- goje otrokove. Tako nastane potreba šole. Iz tega početka šole je pa tudi razvidno, da ne more šola imeti drugečnega namena pri svojem delu kakor ga imajo stariši, ta je: skrbeti za otrokovo dušo in telo in to razmerno, kakor ta ali ona potrebuje več skrbí in gojitve.

Iz tega je pa razvidno, da je šola le nekako sredstvo, in sicer pomožno sredstvo pri odgoji mla- deži naše. Zato se mora ravnati po namenu, ki je

človeku telesno in zlasti dušno odgojo tako voditi da je človek sposoben za svoj poklic, kot državlján in kot kristjan. To zadnje pa je po veljavi in po- trebi prvo, zato ne velja šola nič, ako kakor koli ovira napredek v krščanski popolnosti, da si slučajno znabiti v tej ali oni stroki zadostuje. Kjer v šolah nič ni čuti od vere in krščanstva, take niso za nas. Poglejmo jih po vrsti.

Naše visoke šole katere koli vrste, izvemši bogoslovne oddelke so čisto indiferentne. Po tistem članu 17. drž. tem. post. „veda in njen nauk sta prosta“ se profesorji ne ozirajo pri svojih preda- vanjih na vero nič. Že to ni pravo, vendar bi se še prebilo, da bi le vero pustili v miru, pa tudi tega ne store, vsaj katoliške vere ne morejo pustiti, drugo še preje. Pod krinko vednosti, katere pa ni vednost, ker prava vednost nikdar ni nasprotna veri, pod to krinko se zaletavajo zdaj v to zdaj v ono versko resnico, zdaj resno, zdaj zbadljivo in tako polsogoma izpodkopavajo poslušalcem versko prepri- čanje z goljufivimi dokazi in mnenji. Take so vse naše univerze, taka je večina njih profesorjev, taka so predavanja in taki so tudi sadovi. Vse to vedo: vlada, poslanci in ljudje in vse to puste v miru. Kaj hočemo?

Ko bi nam bilo glasovati za potrebnost visokih šol v državnem zboru, v resnici, da bi ne mogli. Nočemo s tem postopanja naših poslancev obsojati, ampak svoje osebno mnenje smo hoteli izraziti. So- delovati pri napravah tako neukomerno škodljivih in ne energično se zavarovati, ne kaže. Ne bilo bi po- treba velikanskih naporov za to, ampak samo prave odločnosti in doslednosti, da bi oni, kojim je treba, vedeli, da gre za resne stvari.

Omahljivosti naših zastopnikov je pa po večjem kriva nebržnost našega ljudstva, na katero eni predrzno greše, drugi jej pa veliko ne zaupajo in valed te slabotne omahljivosti se liberalni duh prav dobro počuti po naših vsenčilih in prav nič ga ni strah, da ga kmalu izženo. Vse eno pa je naša dolžnost, da začnemo povsodi tirjati svoje pravice, in ne odnehamo, dokler jih ne dosežemo.

Postava proti ponarejevanju živil.

Z Dunaja 5. dec.

Že davno se je takšna postava zahtevala in skrajni čas je, da se končno proglasi, ker never- jetne sleparije in goljufije vrsé se celo pri najvaž- nisih živilih, jedilih in pijačah. Žal da druge po- litiške razprave ne dopuščajo, da bi se državni zbor mogel posvetovati o poročilu odseka, ki je že dovršil načrt postave proti ponarejevanju živil in bo komaj pred spomladjo prišel na dnevni red, kakor tudi ona toliko potrebna postava proti pi- jančevanju in zganjepitju, katere načrt je gospo- darski odsek dovršil in poročilo že dodelal za to odločeni poročevalec poslanec Šuklje.

Ne da se tajiti, da imate obe postavi v svojih paragrafi marsikatero oestro določbo, pa če zle nasledke, ki izhajajo iz ponarejevanja živil, ozi-

(Dalje v prilogi.)

IV. Emilij Pavel (solo).

Ta vrisek, smeh mi v dušo seza.
Budí mi v srci čut bridak:
V sijaji zrem, kakó izteza
Pogube se nizdol oblak.
Bojim se, ti darovi sreče
Pogube meni so preteča,
Ponižanja, sramote znak!
Ta Rim, ki veličastno sije
Po zemlji vsi, morda ovije
Že jutri ga pogubni mrak!

V. Zbor ujetih Makedoncev.

O, Zeno silni, dvigni ti roko,
Klin vrzi bliska v naše srce!
Rad suženj leže v zemljo globoko;
Reši sramote strašne nas te!

VI. Perzej in rimski vojaki.

Perzej (solo):

Okó mi bridka solza rosi,
Ko na uhó ta glas doní;
Težko sreč mi žalost nosi,
In vendar je le malo dni!
Brez mej, vse moje, moje bilo
Vse čulo véraj moj ukaz,
Srečnejše sužnjev zdaj števílo,
Ponižan stopam k njimi jaz.
Ob meni siva bleđa, tiha,
Doma mi njiju mati vzdíha,
Razbil je srečo nam poraz.
Beda mi!

Vojaki:

Io triumphe!
Tebl, zmagalet, vrisakmo pesem,
Hvala ti bodi, bodi nam zdrav!
Io triumphe!
Varuhu prava,
Vojvodi slava!
Bodi zdrav!
Evce triumphe!

VII. Rimski suženj in zbor.

Suženj (solo):

Oh, ne vrisajte, nehajte peti,
Čisto ni sreče nikdar na svetl!
Ljudstvo:
Nesreče glas mi bije na uhó,
O, Bog ti moj, kakova žalost to!

Suženj:

Gospod, o čuj ta glas potrti!
Dovolj bogastva si prejel,
A hipoma diš strašne smrti
Cvetoča siva je odvel!
Zadel ju blsek je, ko v lopí
Sanjala sta, da skoro stopi
Pred njiju oče mili spet.
Otrók pepel sem vzel do Rima,
Bogovi bodo straža njima
Tam, kjer počiva njiju ded.

Vojaki:

Žal, vest je strašna!
Čin to je peklá!

VIII. Zbor ljudstva.

Zagrni toge nas oblak,
Rimljan žaluj z vojvodo vsak!
Kot v sanjah bol, prevara mine,
Na nebu plamen rdeč žari.
Kot v mrazu nežni cvet pogine,
Mi vemo, kaj srce boli.
Brez kazni božje sreča ni,
Ohlost kazen ta kroti!

IX. Emilij, suženj in Perzej (tercet).

Emilij:

Težil me kamen delj ne bode,
Zahvaljen bodi, Bog, záto;
Zadel ni Rima ard usode,
Zató bom nosil bol voljno.
Dal delež sem zavidal zlobi
In pojdem dalje sam in sam,
A dom se bliža slavní dóbi,
To vero trdno, Bog, imam.
Dasl usoda v srce, žal,
Ranila mene je neblaga,
O, hvala vendar, da sovraga,
Pogubo Rimu, sem končal!

Suženj:

Kot blaznega me strah je gnál,
Ko v Rim sem vzel mrlička draga,
A zdaj gospodova je zmaga,
Ž njo žalost vsako je končal.

roma iz hudega pijančevanja, toliko za duševni, kolikor za telesni in gmotni blagor ljudstva, jemljemo v poštev, potem so take postavne določbe ne le umestne, ampak naravnost neobhodno potrebne.

Za sedaj naj razpravljam o prvi postavi.

Zdravje je največji dar Božji in za zdravje ljudstva skrbeti mora biti vsaki vladi največja dolžnost. Z žuljavimi rokami prisluži si težak delavec, kmetovalec, obrtnik, pičil denar, s katerim si nakupi potrebe vsakdanjega živila, jedil in pijače. Pa kaj se mu za njegov krvavo prislužen denar daje? Mnogokrat pač ne le netečnih, ampak celo njegovemu zdravju naravnost škodljivih tvarin. Pri nas hvala Bogu, se ni tako nizko padlo ljudsko poštenje, da bi se tako gorostasne sleparije godile pri prodajanju jedil, kakor drugod, čeravno tudi mi že marsikaj vemo povedati o raznih vinih, katera se žal le v premnogihih krčmah točijo in katera ne dajo pivcu okrepčanja, ampak glavobol! Toda ravna se poleg najvažnejšega ozira, to je skrbi za zdravje ljudstva, tudi za obče blagostanje onih stanov, ki pošteno delajo in z velikim trudom pridelujejo naravno užitno blago in ki silno škodo trpi, ker ceno, kakeršne je vredno njih pošteno naravno pridelano blago, tlači umetno ponarejeno blago, s katerim brezvestni spekulanti preplavljajo trg. In prav naši vinorejci bi mogli pač marsikaj o tem povedati, kako obupno morajo časih čakati mesece in mesece kupcev za svoje pošteno blago, ko se povsod na širokem prodaja vino, katero bi imelo nositi vse drugačno ime. Žal, da ljudstvo gleda le na to, da je po nizki ceni, revšina je pač največ tem vzrok, toda kolikokrat si vbogi trpin ne nakopije kali težkih telesnih bolezni prav po teh živilih nizkih cen! Iz razprav o ponarejevanju vina posneli bodo bralci, s kako lehkim trudom brezvestni kupec napravi umetno vino, ko mora ubogi vinogradar ne le mnogo truditi se, da pridelava vino, ampak mora tudi mnogo stroškov prenašati za obdelovanje vinogradov in kolikokrat se mu ne pripeti, da je ves njegov trud, vsi njegovi obilni stroški za obdelavanje zemlje, za koljatev, za obrezovanje trt, za škropljenje itd. brez uspeha, ker je toča ali druga uima vničila v hipu ves njegov up na srečno letino! Seveda če je malo pridelka, mu pa navadno narase, ali bi vsaj narasti morala boljša, visja cena. A temu ni tako, ker brezvestni, prebrisani spekulanti umejo narediti vina, kolikor ga potrebujejo, da se od doma jim ni treba iti na zbiranje vin od malih vinogradnikov, ampak doma v kleti se kmalu namnoži toliko vina, kolikor si ga ravno upajo spraviti v denar. Torej toliko iz zdravstvenega, kolikor iz ozira na pridelovalce mora se pravična postava proglasiti, ki bo ostró pazila in kaznovala slehernega ponarejevalca živil.

Ker sem že o vinu pisal, naj najprvo o tem živilu razpravljam in dokazem, koliko se ponarejuje prav pri vinu. (Dalje sledi.)

Perzej:

Zdaj slavo rimsko umem, žal,
Sljajna njih je bila zmaga;
Oh, kdo, otroci, domu, blaga,
Kdo žitja bi ne krivoval!

X. Zbor duhovnikov (za prizoriščem).

Ki vojske tek vodiš, hvala ti živa,
Vladar vsem bogovom, hvala vsekdar!
Tvoj blisek nam, Zeno, silo odkriva,
Na veke si Rima varuh in car!

XI. Zbor vojakov in ljudstva.

Evae, io triumphe!
V slavnostnem zboru gredó vriskuje
Čete zmagalca iz Rima naprot;
Množica glasno hvalo jim daje —
Trešill ob tla si pogubo, gospod!

Evae, io triumphe!
Slavo ti krasna pričajo vrata,
Stežó ti krije kras palmé zelen;
Dihaj kadila, krija glej zlata,
Bodi, Emilije Pavle, češen!

Io triumphe!

Varuhu prava,
Vojvodi slava!
Bodi zdrav!

Evae, io triumphe!

A. Stritof,
tj. tajnik pevskemu zboru „Gl. Matice“.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. decembra.

Notranje dežele.

Državni zbor bode pred Božičem rešil k večjemu budget notranjega ministerstva. V januarju bode že nadaljeval svoje delo. Vlada je namreč opustila misel, da bi v januarju in februarju zborovali deželni zbori. Dezelne zборе je vlada po zimi največ zaradi tega mislila sklicati, da bode češki deželni zbor imel dovolj časa posvetovati se o češkonemski spravi. Kakor pa sedaj stoje razmere, ni upati, da bi deželni zbor bil voljen nadaljevati posvetovanje o tej stvari. Nasprotje mej Čehi in Nemci je večje, nego je bilo kadar koli. Državni zbor bode po Božiči najbrž rešil budget in nekatere manjše stvari, potem bode pa prenehal zborovanje do jeseni. Če tako pojde, bode budgetna debata trajala še nekaj mesecev. V maju ali v juniju bode zborovali delegaciji. Zborovanje deželnih zborov se pa najbrž odrine do jeseni.

Vnanje države.

Srbija. Bivši ministerski predsednik Pašić je oporekel, da bi bil on se obrnil do ruske vlade, da bi pomagala v Srbiji radikalcem zopet na krmilo. Vlada listi pa sedaj Pašića naravnost proglašajo za lažnika. Dotično spomenico že ima srbska vlada v rokah. Vodja srbskih radikalev si je s to spomenico jako škodoval. Celó lastni pristasi mu ne bodo odpustili, da je prosil tujo državo, da se vmeša v notranje srbske zadeve. Pašićevemu dobremu imenu je že to mnogo škodovalo, da ni mogel opovreči trditve, da je on v srbsko-bolgarski vojni se bil ponudil Bolgarom, da jim pomaga proti Srbom. Začasni belgrajski župan je pa razorožil mestno policijo, ker jej ne zaupa, in odpustil iz službe več radikalev, katere je bila radikalna mestna uprava vsprejela v mestno službo, ko jih je nova liberalna vlada odpustila iz državne službe.

Rusija in Nemčija. Ruska vlada je odpoklicala zastopnika finančnega ministerstva pri veleposlaništvu v Berlinu, državnega svetnika Kumanina, katerega mesto ostane izpraznjeno. Kumanin je blizu trideset let bil v Berlinu in je bil jako čislana oseba zlasti v finančnih in trgovskih krogih. Več let je zastopal tudi rusko finančno ministerstvo na Dunaju in bival sedaj na Dunaju, sedaj v Berlinu. Pod Višnjegradskega ministerstvom je Kumaninovo mesto bilo izgubilo precej veljave. Da se sedaj opusti, to kaže, da sedanji finančni minister Witte bo še nadaljeval Višnjegradskega gospodarsko politiko in sploh ne računa na kako zboljšanje gospodarskih odnosov mej Nemčijo in Rusijo. S trgovsko pogodbo torej najbrž ne bode nič. Narodnogospodarska borba se bode nadaljevala. Rusi bodo najbrž še skrbneje zapirali pot ruskim izdelkom v svojo državo.

Konservativna stranka v Nemčiji ima sedaj posvetovanja o premembi nekaterih točk svojega programa. Liberalni listi že strašno zabavljajo proti konservativcem, ker mislijo program tako premeniti, da bode stranka tudi mogla začeti borbo proti židovstvu. Naravnost v programu se to ne bo povedalo, ali iz programa se je izpustila ona točka, ki je obsojala protisemitske izgrede. Iz tega pa sklepajo liberalni listi, da konservativna stranka začne borbo zoper židovstvo. To je tem verjetnejše, ker so mnogi konservativci podpirali kandidaturo protisemita Ahlwardta. V Izraelu je seveda velik krik in stok, da se tudi v Nemčiji razširja protisemitizem, in to mej ljudmi, ki imajo kaj veljave v parlamentu in sploh v javnem življenju. Konservativci sklenili so tudi, z vso silo nadaljevati borbo proti socialnim demokratom, dokler bodo ti ruvali proti monarhiji.

Španija. Ministerstvo je stavilo v zbornici zaupno vprašanje in se izjavilo, da takoj odstopi, če mu vsa konservativna stranka ne izreče zaupanja. Več konservativcev in vsa opozicija se pa niso udeležili glasovanja. Zaupnica je bila vsprejeta s 107 proti 7 glasovom. Ministerstvo je pa, videč, da nima več vse konservativne stranke na svoji strani, dalo ostavko, katero je kraljica tudi vsprejela. Vodja liberalcev, Sagasta, ki je bil poklican, da sestavi novo vlado, se je izjavil, da pač prevzame sestavo ministerstva, pa le s tem pogojem, da sme razpustiti zbornico. Sedanja zbornica je po svoji večini konservativna in bi ž njo ne moglo vladati nobeno liberalno ministerstvo. Sagasta bode baje sestavil novo ministerstvo iz vseh vodij liberalnih frakcij, ker le tako si upa dobiti večino. V španskih liberalnih krogih je seveda veliko veselje, da je padla konservativna vlada.

Irsko vprašanje v angleškem ministertvu. Kakor so izvedeli nekateri listi, je veliko nasprotje zastran irskega vprašanja v angleškem ministertvu. Načrt irske predloge je že izdelal odsek iz ministrov Gladstona, Harkourta in Morleya. S tem načrtom pa zlasti ni zadovoljen minister vnanjih stvari lord Roseberry, ki se je izjavil, da rajši odstopi, nego bi pa pritrdil temu načrtu zakona. Roseberryjevo upiranje je pa za vlado nevarno, ker minister vnanjih stvari ima mnogo

privržencev, ki bi v zbornici utegnili glasovati proti vladi, če on odstopi. Vlada večina je pa že tako jako majhna in prav lahko bi se pripetilo, da se spremeni v manjšino in vlada bi morala odstopiti ali pa razpustiti parlament. Položaj nove Gladstoneve vlade je jako težaven, posebno, ker je vladna večina v zbornici sestavljena iz kaj različnih elementov. Nikakor se ni prav gotovo, da bi Gladstone mogel dovršiti svojo veliko nalogo.

Izvirni dopisi.

Z Goriskega. 5. decembra. (»Nova Soča«, »Družba sv. Cirila in Metoda«, »Sloga« pa goriska duhovščina). — 49. št. »Nove Soče« imela je uveden članek: »Družba sv. Cirila in Metoda«, v katerem po novodobnem običaju zopet ne malo brca »katol. shod« in njegovo resolucijo o »družbi sv. Cirila in Metoda«. Na ta uveden članek podal nam je preč. g. dr. Pavlica stvaren odgovor v »R. K.« nevedé za najnovejši fabrikat »N. S.« — Prosimo nujno slavno uredništvo, da bi blagovolilo ponatisniti razpravo preč. g. dr. Pavlice, naslovljeno: »Družba sv. Cirila in Metoda«. Zelo bi vstregli nam, pa tudi stvari!

V prilogi 48. št. »N. S.« piše: »Društvo »Sloga« je razposlalo po našem listu okoli 800 položnic postne hranilnice in je prosilo, naj bi rodoljubi poslali po njih doneske za naše narodne zavode v Gorici. Doslej ni se nikakega vspeha...«

V 49. št. uvodnem članku pa naslednje: Tudi pri nas (na Goriskem) imamo ljudi, ki so se v zakristiji zavezali (čudno, da niso šli pred oltar!), da nič ne dajo za »Slogine« učne zavode (jako plemenito). Ali bi smeli taki »rodoljubi« zabavljati, ako bi se »Slogi« slabo godilo? Note prilike doslej se niso imeli in je tudi ne bodo, kar trdno pričakujemo od zavednega našega naroda na Goriskem.

K tema mestoma pripomnimo: »Sloga« razposlala je 800 položnic rodoljubom. Mej temi, kakor čitamo v izkazu 49. št. o doslih položnicah je tudi »maziljeno« objeje. Gotovo je tedaj, da tudi »Maziljencem« Gospodovim je razposlalo društvo »Sloga« položnic.

Kadar je treba dati duhovnikom kak cebec, je »N. S.« prepostrežljiva. Dokazi najnovejši: v št. 47. »Prolog«, št. 48. »Liturgična novost«, št. 49. »Lepe naslove«. Kdor ima oči, glej! Kdor ima razum, umevaj!

Dobro si zapomnite ljuba »Nova«, pa tudi njeni nizkopokloniki: Hočete kaj imeti za slovenske sole v Gorici, v imenu »Slogine« bližajte se nam! Duhovnikov, kakor pravite v 49. št. ne potrebujete: »te prilike doslej se niso imeli in je ne bodo, kar trdno pričakujemo od zavednega našega naroda na Goriskem.« Pa ravno pred zdaj navedenimi besedami očitati neplemenitosti njim, »ki so se v zakristiji zavezali, da nič ne dajo za »Slogine« učne zavode.« Čudna logika!

Prav, ako brez nas morete rešiti gorisko slovensko deco potujčevanja! Prav! ne bo treba nam polniti predalov lista nebodigatreba s svojimi imeni! Imeli bomo priliko žrtvovati svojim ustom pritrgane svote po želji sivega vatikanskega starčka za odločno katoliško časopisje in vršeci željo rimskega papeža, namestnika Kristusovega, vršili bomo voljo božjo. Ako bi vendar trebali i naših denarnih prispevkov v ohranitev slovenskega življa v Gorici, i »brezdomovinci« pritrgali si bodo življenju potrebne in žrtvovali. Nikdar pa ne bodo dali za »Slogine učne zavode« pač pa edino le: »za slovenske sole v Gorici«, da ne bodo dejanjsko društva podpirali, ki ga po duhu, ki veje v odboru, ne morejo hvaliti. Pa tudi zato, ker slepote nevedno »zavedno občinstvo« v zadnji številki: »Hujskarije proti nam se še vedno nadaljujejo, čim bolj se bliza novo leto, toliko drznejše lazejo in obrekujejo.«

Ljuba »Nova«! dokazali smo ti, kako blatiš duhovnike, škofo posredno in neposredno, a naši dokazi so ti le »laži in obrekovanja«. Pozivljemo te slovesno, da dokažeš »laži in obrekovanja«, inace sodiš le sebe, v čemur nas sodiš.

Mera je že polna. Povdarjaš sicer svoj rimsko-krščanskokatoliški program, na podlagi katekizma, a kakšen je tvoj dejanski katolicizem smo ti že dokazali. Dokaza nisi še ovrгла nobenega z

namenom, da zamoreš hoditi svojo pot. Nazaj nočes, z nami zanaprej nočes! Tudi mi ne moremo, nočemo s teboj!

Ni bilo lista na Slovenskem, ni »Slov. Narod« ne izvzamem, ki bi tako hudobno, hudomušno, tendenciozno pisaril o katol. shodu, kakor »N. S.« Zato pa, kar ni dosedaj glasila na Goriškem, slo- nečega na resolucijah I. katol. shoda, omislili si bomo list, ki bo skušal celiti rane, katere si i ti ljuba »Nova« pomagala zavdajati v treh letih svo- jega nesrečnega obstanka. In ako se zarotiš s svojo ožjo somisljenico »Edinost« jo in z vsemi sotrudniki zoper nas, vedi, da ni tebi, ni tvojim pristašem ni za- gotovljena bodočnost, pač pa nam, ki bomo uvaževali, vršili sklepe I. kat. shoda, blagoslovljenega po namestniku sv. Petra, zaščitovanega po prevzvišenem ljubljanskem vladiki, potrjenega od slovenskih škofov. Glas naših pastirjev je nam glas božji. Kdor je z njimi, je z Bogom. Kdor hodi od Njih ločena pota, je proti Njim, proti Tistemu, čegar nasledniki so. Kdor spodkopuje spoštovanje namestnikom božjim na zemlji, kopa grob veri, edini zaščitnici pravice. Kdor pa pravico pokopa, zakopa z njo hčerico ravnopravnost, ki ne razločuje med Slovencem in Lahom, am- pak da vsakemu svoje, brani i narodno svetinjo, materinsčino Slovincem. Slehern dober ka- toličan je dosledno nujno tudi vnet narodnjak; slehern narodnjak ni ved- no dober katoličan. Dokaz prve trditve je razvit v prejšnjih vrstah. Dokaz druge trditve je »Svetčev banket«, kateri nosi neizbrisljiv pečat nasprotovanja zoper cerkvene oblastnike. Kdor ni s cerkvenimi oblastniki, ni s cerkvijo, ni katoličan!

Evo ti, ljuba »Nova« ogledalo, v katerem lahko zreš svojo elastično, krščansko lice.

Liga + 25

Iz Gerice, 9. decembra. Poleg toliko lepih dni, katere nam vstvarja beseda našega veleučnega, ter za vse lepo, sveto in pravo vnetega gosp. spirituala moram vsakako omeniti dan 1. decembra tekočega meseca.

Ta dan je praznovalo semeniško pevsko društvo »Carolina«, — tako po zavetniku domače kapele Karolu Bor., — god sv. Cecilije.

Društvo se je ustanovilo pred letom po marnem prizadetju ter vspodbudnem oduševljanju g. spiri- tuala. Obstoj društvu je zagotovil odmev njegovih besed v sreih gojencev, ki so v društvu zastopani brez razločka raznih narodnostij.

Namen društvu je, preskrbovati dobro petje za domačo kapelo, zlasti pa vnmati ter vneto za gre- gorijansko ter cecilijansko petje razširjati. Da, vnema za jedino pravo cerkveno petje je bila ideja ter po- vod omenjene slavnosti. Poleg gojencev in prečast. semeniškega vodstva počastil nas je s svojo prisot- nostjo prevzvišeni knez in nadvladika, ter precejšnje število vnanjih gg. duhovnikov.

Po kratkem pozdravu društvenega tajnika, bogo- slovesa Nemca, govoril je društveni predsednik, bogo- slovec Buttignoni. V lepem in duhovitem govoru razgrinjal je najprej knjigo povestnice gregorijan- skega petja.

»Petje,« — rekel je mej drugim tako-le, — »je naravno združeno z vero, kar kaže zgodovinska resnica, da se petje nahaja v vseh verskih sestavih paganskih narodov. Petje je čutni izraz verskih idej. Petje v krščanstvu in zlasti v katoliški cerkvi se razlikuje od paganskega petja ne le po idejah, marveč tudi po obliki. Krščanstvo je vera božjega razodetja, zato i v pristno cerkvenem petju vlada božji duh.

Da, ni se jih manjkalo, ki so trdili, da je oblika strogo cerkvenega petja navdahnena od sv. Duha.

Kakor je cerkev tu na zemlji izraz in podoba zmagoslavne cerkve v nebesih, tako je tudi njeno petje odmev angeljskih zborov.

Idejalu cerkvenega petja se je najbolj približal Gregor V. s svojim gregorijanskim ali koralnim petjem. V njem je verska ideja dobila možno-lepo ter dostojno obleko.

Ali scasoma se je onečastilo isto petje in zlasti po križanskih vojnah z mehkužnimi orijentalnimi napevi pomešalo.

Koralnemu petju je sledilo figuralno in temu opozila operke.

Zato je hotel Pij IV. figuralno petje odpraviti iz božjih hramev. Da se to ni zgodilo, se imamo zahvaliti slavnemu glasbeniku »Palestrini«. On je pokazal v svojih slovitihih treh sv. mašah (osebno v oni »Cappellae Marcellinae«), kaj da premorejo koralne motivacije v figuralnem petju. Toda, dasi je tridentinski zbor toplo priporočal posnemo koralnega petja i v figuralnem, zgubil se je tekem stoletij i znova okus tako za versko idejo, kakor naravno tudi za versko petje.

Da koralno petje dandanes ne ugaja, ni čude. V to treba prvič ideje, ki mora biti združena s srčnimi občutki. A dandanašnji vek je lahkomisljen in le prerado srce vpliva na idejo in ne obratno. Srce, meso, pa ne pojme onega, kar je od duha, Ker ne pojme, ne zazna lepote in petje ne samo ne ugaja, marveč se mu gabi.

Koralno petje nikomur več ne ugaja, in ravno tako tudi ne pristno cerkveno, ki se v zadnjem času nazivlje »cecilijansko«, v kolikor se naslanja na ko- ralno. Še le slavno vladajoči papež Leon XIII. je, kakor v mnogem drugem, tudi v tem oziru vzdra- mil katoličane.

Navajal je govornik nadalje več slavnih prič o lepoti gregorijanskega petja, mej temi Gounoda in Mozarta, izmej katerih je zlasti prvi po lastni izjavi najlepše svoje motivacije zajel iz rimskega obred- nika.

Slednjič je g. govornik s štirimi tovariši i de- janjski pokazal, da ne gregorijansko petje objek- tivno, ampak le sprijen okus in pa možno slaba izpeljava je kriva, da ne ugaja.

Potem, ko je tako oduševljajoč zaključil svoj govor, predaval je mojstersko na glasoviru Rossini- jevo »Stabat Mater« in za oboje žel obilo pohvalo.

Govoril je nadalje društveni podpredsednik Kroupa o cecilijanskih društvih v obč. Pozival je svoje prijatelje, naj bi z isto uavdušenostjo, kakor sedaj, i v življenju razširjali pravo cerkveno petje, ki je nujno združeno z neskajeno resnico sv. vere.

Mi bi le dodali, da naj bi v istini Bog blago- slovil naš mali začetek, in da naj bi ta ideja še drugod pri dobro mislečih našla odmeva.

Vse lepše, klasične skladbe od Palestrine so pristno cecilijanske, imajoče podlago bolj ali manj v koralu.

Veseli trenotki, ki smo jih vžili ob slovesnem praznovanju sv. Cecilije, naj bi nam ostali zmerom v spominu in obrodili obilo sadu!

Iz Prage, dne 8. decembra. (Mladočeški poslanci pod Plenerjevo komando.) Skoro mi ni moči opisati vtisa, kakersnega je pro- vzročila vest o zmagi nemške levice povodom glasov- vanja o dispozicijskem zakladu na tukajšnje rodo- ljubne kroge. Osobito v mladočeških krogih so kar poparjeni in so nakrat postali nekako krotki, kajti lotila se jih je huda vest, da se je na Dunaju do- godilo nekaj nečuvnega.

Stid ih srd — to sta čuta, s kakersnima so tu poštenu rodoljubi in odkritosrčni Čehi vsprejeli vest, da zapriseženi sovražniki češkega naroda in čeških manjšin na jezikovnem mejniku slavijo triumfe nad bivšo, Čehom naklonjeno večino v državnem zboru. Večjega pokorenja niso mogli češkemu narodu pri praviti mladočeški poslanci, nego s tem, da so s svojim glasovanjem o dispozicijskem zakladu 2. de- cembra tem Plenerjem in Mengrom zopet potisnili v roko meč, koji jim je bil baš vzet in kojega bodo isti zopet nastavili na tilnik češkemu narodu!

Nikomur ni maril in še zveni se ne za to, da bi zahteval od mladočeških radikalcev kacega »hlap- čevanja vladi«, toda dne 2. decembra se ni šlo za to, se ima li vladi izjaviti zaupanje ali nezaupanje, temveč šlo je za vse nekaj drugega.

Neprijatelji češkega naroda s Plenerjem na čelu spravili so se na noge s tem namenom, da se maščujejo za razpust občinskega zastopa v Liberci, za ukor drznih napadov Mengerjevih na češko dr- žavno pravo in za prince Schwarzenberga govor, kojemu je grof Taaffe obljubil v kratkem imeno- vanje češkega ministra! No, levica je zmagala, Mengri in Pradeji se radujejo, in čegava zasluge je, da triumfujejo naši tlačitelji?

Uvažujmo mirno, kaj se je dogajalo pred usod- nim glasovanjem o dispozicijskem zakladu. Dva toka sta se borila deset dolhkih dni v ljutem boju: Prvi teh tokov prišel je, ko je Menger surovo napa- del na češko državno pravo! Sijajno zadoščenje dalo se je užaljenemu češkemu narodu, ko je večina v državnem zboru sklenila, naj se Menger postavi pred parlamentarni sod in je ta večina obsodila

Mengra! Osramočena je stala tu in potrta stranka nemških nasilnikov, in da bi bila mera njih osra- močenja dovršena, govoril je takoj na to princ Karol Schwarzenberg svoj fulminantni govor, in grof Taaffe mu je takoj odgovoril, da se imenovanje no- vega češkega ministra more zgoditi v kratkem.

To je bilo več, nego je mogla prebaviti stranka neprijateljev češkega naroda s Plenerjem na čelu. Uvidela je, da je npravno izgubljena, ako se ji ne posreči, pokoriti grofa Taaffeja. In glej, našel se je za njo zaveznik, ki je to stranko otel, nudil se ji je pomagati, ki je odločil zmago Plenerjevo v njega ljuti borbi zoper češko državno pravo! In ta po- magatelj je ali so — zastopniki češkega naroda, mladočeški poslanci!

Ti so oteli grobarje lastnega naroda pred po- razom, oni niso pripustili, da bi bil Plener s svojo gardo propal zasluženi usodi smešnosti!

Osveta za Liberce! Proč s češkim državnim pravom, proč s češkim ministrom! To so bila bojna gesta nemških lažihbencev povodom glasovanja o dispozicijskem zakladu! A oni so zmagali — s če- škimi glasovi!

Zdaj vá vlada, pri čem je in se bode varovala, da Nemcev zopet ne razburi zoper sebe z razpu- ščenjem kacega čez mejo škiličega poprusenega mestnega odbora. Nadejati se je, da ji za vsak tak »zločin« nemški nacionalci pripravijo poraz in po- koritev, kajti za vse slučaje imajo v to osiguranje glasove — mladočeških poslancev! Najmarljivejši pri teh pogajanjih med Nemei in Mladočehi je po- slanec Elm, desna roka Gregrjeva, dunajski dopisnik »Narodnih Listov«, in realisti. Namen tej koaliciji bi bil strmoglavljenje Taaffejevega ministerstva. Mladočehi neki zahtevajo vrejenje ravnotežja v mo- ravskem deželnem zboru in vstopke v jezikovnem vprašanju v Sleziji. Se li uresničijo ti pogoji, pri- pravljeni so Mladočehi, odročiti svoj državnopravni program.

S pomočjo torej mladočeške politike za to dobo ovladajo Nemei dunajskega parlamenta razprave. Kar Plener reče, more se to dogajati v tretje, če- trtič, in kadarkoli bo ljubo nemški levici. In koli- krat se bode to zgodilo, tolikrat so iznova ponu- žane v parlamentu one stranke, koje ondi zoper germanizatorno in cen- tralistično nemško hegemonijo obra- nijo in zagovarjajo program ravn- nega prava narodov in svojeprá- nosti kraljestev in dežel.

Socijalne stvari.

Revščina po nekaterih gubernijah ruskega ce- sarstva vedno sili uboge kmetiče, da se izseljajo. Poročali smo že, koliko jih prihaja v Bako. Danes beležimo po novih poročilih, da sedaj v mrzlem zimskem času cele trume prihajajo v Isyk-Kuljski, okraj ob zapadni kitajski meji. »Deni« pripoveduje, da dohajajo ti reveži z družinami bosi, izstradani, strgani in da je jedino premoženje njihovo — upa- nje boljše bodočnosti. In ni jih varalo. Ljudstvo ondukaj sprejema z odprtimi rokami priseljence in jim daje stanovanja in živeža; potrebuje namreč obilo delavskih močij in Bog daj, da bi v Aziji do- bili ti ubogi seljaki nove, boljše domovine!

Prešičoreja. Na Gorenjem Avstrijskem imajo po nekaterih krajih malašč semnje za prašiče. Da tem več privabijo prodajalcev in kupcev, razpišejo po nekaj daril najtežjim prešičem. Tako je bil tak semenj 5. t. m. v mesu Ridu; prignali so 145 ogerskih, 148 hrvatskih in 21 nemških prešičev; 7 tolstih starcev in 7 debelih mladičev. Prvo darilo je dobil France Dormetsberger iz Koč na slovenskem Stajerskem za svojega dve leti in pol starega in 278 kilogramov težkega prešiča. Drugi obdarovani prešič je tehtal 267, tretji 262, četrti 260 kilogr. — V ponedeljek 12. t. m. bo v mestu Bravnavu tak somenj. Prvo darilo sta dva cekina, drugo en cekin, tretje trije srebrni tolarji.

Kose izdeluje družba sv. Egidija za železni in jekleni obrt v Judenburgu, Kindbergu in Mirc- eušlagu. Prodaja jih po celem svetu. Ker pa neka- teri kupci vedno iščejo kose s kakim posebnim zna- menjem, zato tudi ima družba 30 različnih znamenj in vendar izdeluje samo jedne vrste kose. Tedaj tu je že nekaj, kar po goljufiji drži. Avstrijska vlada je zaukazala, da se morajo znamenja vtiskavati v kose še v razbeljenem stanju, predno so gotove in da se smejo prodajati le z znamenjem. — Zasledili so pa, da ima imenovana družba velikansko število

kos brez znamenja pripravljenih za na prodaj. Brez znamenja jih je pustila družba zato, da se preje oglasi kupec in da potem vtisne tista znamenja v kose, ki so kupcu všeč. Vlada je to smatrala kot prestopak zakona in pred štirinajstimi dnevi je 250.000 kos v Judenburgu konfiskovala in vrh tega še naložila 100 gld. kazni. — Vsaki nepoštenosti — kazen!

Podržavljenje južne železnice. Dne 2. dec. so so stavili dr. Gessman in tovariši interpelacijo na kupčijskega ministra. Ta je namreč 8. nov. t. l. dejal, da mu ni znan noben slučaj, v katerem bi ne bila spolnila južna železnica gosposkinih ukazov, ki so se ukazali zaradi varnosti pri prometu. Interpelantje pa pravijo, da je že l. 1891 zaukazalo c. kr. glavno nadzorstvo pri železnicah, naj leseni most pri Leobnu do 1. julija t. l. odstrani in mestu njega napravi železen most. A vodja c. kr. priv. južne železnice Friderik Siler je hotel, kolikor bi bilo mogoče visoko dividendo za l. 1892 pritrpati in zato je zaukazal svojim ljudem, naj toliko časa počakajo z železnim mostom, da se bo plačal še-le leta 1893. — S tem se peča interpelacija, ki vprašuje ministra, je-li mu je znan navedeni slučaj in če ne, zakaj je c. kr. glavno nadzorstvo ministra slabo poučilo, da je izrekel 8. novembra navedene besede. — Naši bralci vedo, da se vse to vjema z drugimi dejstvi tihočimi se južne železnice.

Slovstvo.

„Kratek nauk o glasbi, spisal Ant. Nedved,“ je naslov mali, 29 strani obsegajoči knjižici, ki jo je izdalo založništvo knjig Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. Cena 15 kr. — Teoretičnega nauka o glasbi imamo v slovenskem jeziku še jako malo, zato je z veseljem pozdravljamo vsak nov proizvod, vlasti če pride izpod peresa tako slavnega moža, ki je osivel v pouku glasbe. Po naših mislih je knjižica namenjena začetni šoli, in sicer kot podlaga, na kateri osnuje pevski učitelj svoj pouk. Zadnji čas je, da se prične v ljudskih šolah tudi s pevsko teorijo, sicer je celi pouk le dresura, ki ne dá ničesar misliti in tudi ne zasluži mesta mej drugimi vzgojevalnimi sredstvi.

Knjižica obsega: Sestav tonov, kako pišemo note, ključe; intervale, tonovske načine, veljavo tonov, pike, pavze, takt, tempo, dinamiko, okraske in trizvok, torej najpotrebnejše iz glasbene teorije. Na tej podlagi se dá kaj storiti, ako ima učitelj količkaj dobre volje.

O vsebini opomnim:

§ 1. pravi, da imamo nad sto tonov, pa zanje samo sedem imen. Dobro bi bilo tukaj omeniti, da je vsak osmi ton v popolnem soglasju s prvim, torej ravno isti, samo v višji legi, dobi torej zopet isto ime. — Stran 8 imenuje pisatelj kvarto, kvinto in oktavo: veliko, zvečano in malo. Nauk o harmoniji nas uči, da so to čisti intervali, ki se kajpada zamorejo zvečati ali zmanjšati, izraza mali in veliki pa tukaj nista na mestu. Zelo bi motila, kadar se intervali obračajo. Tu pravimo: Veliki se spremené v male, zvečani v zmanjšane in „vice versa“, čisti pa ostanejo čisti.

Izraz „tonovski rodovi“ ni umesten; morda bi bilo dovolj, če se reče, da imamo dvoje vrst tonovskih načinov: „dur“ in „mol“. — Pri skalah bo moral seveda učitelj razložiti, zakaj je treba tone zvikšati, zakaj znižati; on bo moral učenca napeljati, da bo znal sam najti dotičnih tonov za škalo.

Bolje bi torej bilo, da pisatelj ni porabil toliko prostora za skale, pa rajši učitelju prepustil razvijanje skal po danem načrtu.

Naše moderne skale so tako vse enake, samo pisava je različna. Težko, da si bo učenec zapomnil vse sprednje znake (Vorzeichen); glavna stvar za peveca je, da vé, kje da je prima; po njej presojuje vse intervale. — § 14. bi bilo potrebno najprej definirati takt, potem še le taktoven način.

Toliko za pomislek pri drugi izdaji. Sicer je pa jezik lep, izrazi dobro izbrani, tisk odločen, cena majhna, namen izvrsten; vse to priporoča knjižico najtopleje. Želeti je le, da bi se knjižica pridno rabila in da jej sledite kmalu še dve napovedani: 1. „Nauk o petju“ in 2. „Početni nauk o petju“.

P. H.

„Mladinske knjige s podobami.“ — Dobili smo od založnika g. J. Giontinija dve knjigi s podobami za otroke. Prva ima naslov: „Veseli

otroci“, ter brani v sebi šestero ličnih slik iz življenja veselih otrok. Vsako podoba nam pojasni priložena pesem. Naslovi podob so: „Srna“, „Na konjiču“, „Pri ribniku“, „Ubožni otroci“, „Pri peči“, „Na ledu“. Svetovali bi založniku, naj pri takih zbirkah se ozira tudi na versko vzgojo mladine ter uvrsti med podobe tudi kako božjo. Kako lepo bi se tej zbirki podala kaka podoba za Božič!

Druga knjiga ima obliko „album“-a ter nosi naslov: „Naše domače živali“. Podaja nam ta elegantni album dvanajst lepih podob, predstavljajočih naše domače živali. Za premožnejše šolarje je ta knjiga kakor nalašč krasno darilo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. decembra.

(Udanostne izjave.) Prevzvišenemu škofu ljubljanskemu poslali so z novega udanostne izjave občinski zastopi: Mirna Peč, Pijava Gorica pri Ljubljani, Velike Poljane pri Ribnici in Voglje pri Kranju. Slava!

(Slovenščina — enakopravna.) Pravična stvar je zmagala. Kakor je znano našim čitateljem se je družbe sv. Mohorja odbor pritožil pri ministerstvu, da mestni magistrat celovski noče sprejemati slovenskih vlog in jih reševati. Ministerstvo je pritožbi ugodilo in zaukazalo, da se morajo od sedaj slovenske vloge sprejemati in reševati. Hkrati se tudi razglša, da so odbili pritožbo celjskega mestnega zastopa proti znani jezikovni odredbi. Za Nemce tedaj velja tudi — pravičnost!

(Modrovanje „Novic“.) „Novice“ še vedno v svojih člankih slepe miši lovijo, trdeč, da prepira med Slovenci je kriva „nestrpnost več ljudi na obeh straneh“. Potem pa pišejo: „Naš list ni v milosti pri „Slovenu“ in v škofjski palači, in torej tudi mi nimamo naloge, kako zagovarjati knezoškofa, ali toliko pa resnici na čast konstatujemo, da se je borba začela, še predno se je vedelo, da bo Misija kedaj za škofa ljubljanskega. Seveda s tem še ni rečeno, da bi vladika ne bil prav nič, vsaj posredno vplival na daljši razvoj razmer, katere je že našel.“ — Torej vendar ni resnična stara pesem zadnjih let, da je pri nas prevz. knezoškof kriv vsemu prepiru! In „Novice“, ki tega ne vedo še le od svoje zadnje številke, niso imele še nikoli nobene grajalne besede zoper neosnovane napade napredno-narodne stranke na prevz. knezoškofa ljubljanskega. No, pa vsaj v isti številki povedo i vzrok: „Naš list ni v milosti... v škofjski palači, in torej tudi mi nimamo naloge, kako zagovarjati knezoškofa!“ — To je pač praktično načelo, vendar če je pravo, jako dvomimo! — Z ozirom na nasprotja v Slovencih pišejo: „Najžalostnejše je pa, da še večina strank ne misli na slogo, temveč le energično nadaljuje boj in razširja propad mej Slovenci...; ne vé se, kdaj se bode dal poravnati.“ Temu nasproti omenjamo, da takih nasprotij je v vsakem narodu, ker so načelna nasprotja, da torej ni nič posebnega, da se javljajo tudi v Slovencih. Na vprašanje, kedaj da se bode poravnal ta boj, imamo mi popolno jasen odgovor. Po naših načelih bo boj končan, ko zavladajo v Slovencih v vsem zasebnem in javnem življenju katoliška načela. Po mnenju liberalnih Slovencev pa tedaj zavladajo sloga v nas, kadar se stre „klerikalno-jezuitski zmag“, kadar zmagajo liberalna načela proti načelom katoliškim, in sicer na celi črti. — Vemo pa dobro, da tu na svetu ne bodo popolno zmagala ni ena ni druga načela, in tako bo najbrže v Slovencih, zato brez boja nikoli ne bo, le na tem bo, kdo da je močnejši. — Nam se torej boj nič izrednega ne zdi, tem manj, ker smo se učili v katekizmu, da je katoliška cerkev tukaj na zemlji vojskujoča se cerkev. Seveda kdor kot časnika-katoličan ne čuti naloge, zagovarjati škofa proti napadom, o katerih je prepričan, da so krivični, tak pač bistva boja ne ume, in tak je dandanes brez vpliva. — Iz vsega modrovanja „Novic“ pa je razvidno, da je pri tem listu še vedno na dnevnem radu — bezanje!

(„Rimski Katolik“) izšel je te dni za letos v svoji zadnji številki, na katere zanimivi in mnogovrstni obseg, objavljen v današnjem listu, še posebe opozarjamo. — Za prihodnje leto naznanja „Rim. Katolik“, da bo izhajal vsak tretji mesec, torej štirikrat na leto. Prva številka izide koncem januarja. Vsaka številka bo obsegala štiri pole po 32 strani. Letna naročnina listu je 2 gld., ki naj se pošilja z naslovom: Hilarijanska tiskarna v Go-

rici. — List „Rimski Katolik“ se s svojo temeljitostjo, značajnostjo in odločnostjo v spisih tako odlikuje, da ga ni treba nam še posebe priporočati omikanim Slovincem, ki so si v sedanjem veku duševnih nizkopoklonikov ohranili vsaj še nekaj samostojnega mišljenja in katoliške zavesti.

(Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji.) Premesčeni so č. gg.: Konrad Tekster, kapelan na Igu, gre za kurata na Col pri Vipavi. Na njegovo mesto pride Josip Wrus, kapelan v Trzinu. V Trzin gre Anton Antončič, kapelan na Dovjem. Martin Kerin, kapelan v Fari pri Kostelu, je premesčen v Črnomelj.

(Pevskega društva „Ljubljana“) občni zbor preložen je zaradi današnje slovenske predstave na nedeljo, dne 11. t. m. Vršil se bode v „Virantovi“ restavraciji, pričnši ob 7. uri zvečer, kamor se vsi p. n. društveniki najljubneje vabijo.

(„Glasbena Matica“ v Ljubljani) vabi na koncert, kateri bode v četrtek, dne 15. decembra t. l., v deželni gledališču pod vodstvom gosp. M. Hubada. Pri koncertu sodelujejo: gospd. Pavla Suwa; gosp. Marcel Fedyczkowski, operni pevec; gosp. Karol Hoffmeister, pianist in učitelj „Glasbene Matice“; slavna godba c. in kr. pešpolka barona Kuhna št. 17; moški in ženski zbor „Glasbene Matice“. — Vspored: 1. B. Smetana: Overture h komični operi „Prodana nevesta“, svira orkester. 2. Anton Foerster: „Samo“, moški zbor s četverspevom (četverspev pojó: A. Razing, Fr. Orožen, R. Mally in J. Paternoster). 3. A. Dvořák: a) „Rasi, rasi, travica!“, b) „Bol“, c) „Kita“; dvospeli za sopran in alt, póje ženski zbor, spremlja na glasoviru g. K. Hoffmeister. 4. A. Nedved: „Nazaj v planinski raj!“, mešan zbor. 5. H. Marschner: Arija iz opere „Hans Heiling“, póje gosp. M. Fedyczkowski, spremlja orkester. 6. Zd. Fibich: „Pomladna romanca“, za sopran- in bas-solo, mešan zbor in veliki orkester, op. 23.; sopran-solo póje gospd. Pavla Suwa, bas-solo póje gosp. M. Fedyczkowski. 7. K. Weiss: „Triumfator“, moški zbor, soli in veliki orkester. „Emilij Pavel“ (gosp. M. Fedyczkowski), „Persej“ (gosp. A. Dečman), „Emilijev suženj“ (gosp. A. Razing).

(Z Reke) se nam poroča: Pretečeni teden je že drugič letos pobelil sneg bližnje gore. Tudi otoka Krk in Crez sta se pobelila. Učka je nekako ponosna s svojo belo odejo; zato je menda noče odložiti. Akoravno je pri nas soluce precj močno, vendar se mu sneg ne uda. Zato je sedaj tukaj ne navadno mrzlo, posebno kekar še prizviža burja. — Dne 5 t. m. je bil pri našem sodišču na dva meseca zapora obsojen Schaedel, ker je lani v dvo-boju umoril dr. Barčiča. Z obsodbo ni zadovoljen, vsled tega bode apeloval na drugo instanco. — V noči dne 5. t. m. je na progi Sv. Peter-Reka skočil vlak v tunelu mej Jurdanom in Matuljem 10 metr. s tira. Po popotnike je odšel iz našega mesta drug vlak ter jih še-le ob 7. uri pripeljal. Naš vlak za Trst ni odšel ob 1/5. uri, kakor navadno, pa tudi onega iz Sv. Petra, kateri pride k nam ob 10. uri dopoldne, ni bilo. Cela dva dni je bil zadržan promet. Sedaj je zopet vse v redu. — Tudi mi dobimo vodovod. Mesto naše ima sicer živ, mrzel studenec, a ljudje bolehaajo od te vode, ker je silno inficirana od kloak itd. In ravno ta sprijena voda je bila kriva, da je pri nas tako neusmiljeno razgrajala influenza ter mnogo ljudi spravila v večnost. — Zato z veseljem pozdravljamo sklop mestnih očetov gledé prepotrebne vodovoda, kateri se že pridno dela pri viru in tudi po mestu že kopljejo, kamor bodo stavili cevi. — Vir je blizu papirne tovarne, četr-ure od mostu, delečega Reko od Sušaka. Od vira, kateri je tik Rečice, bodo vodo naspeljali s pomočjo strojev nad Reko. Od tod bode pa sama od sebe tekla v mesto, katero leži mnogo niže. Stroški so proračunjeni na 800.000 gld. Res bo to sicer hud udarec za davkoplačevalce, ali vjedno bomo vsi radi prispeli svoj novčič, samo da dobimo dobro in zdravo pitno vodo.

(S Trsata) se nam piše: 2. novembra t. l. sem vam poročal, da smo imeli 1. istega meseca zadnji romarski shod v tem letu; a danes moram reči, da je bil prav za prav zadnji shod 8. decembra t. l. Ta shod je bil letos nepričakovano velik. Že 6. decembra popoldne po izvršenih duhovnih urah zasedli so spovedniki spovednice ter imeli prav mnogo opraviti. Drugi dan se je sedelo od ranega jutra do popoldne. Popoldne pa niso bili več domači spovedniki kos mnogobrojnim romarjem; prišli so

jim tedaj na pomoč duhovniki iz okolice, za kaj jim izrekamo najtoplejšo zahvalo. Tudi na dan 8. decembra je bilo dopoldne dovolj opraviti z ljudstvom. Priromali so samo Hrvatje. Dasi je naše ljudstvo zelo priprosto, ima vsejedno tako živo vero, da ga moramo občudovati. — Po stopnicah od Sušaka do cerkve — katerih je 411 — pobožno molijo, ko pa dospé do cerkvenih vrat, gredo skoro vsi po kolenih v svetišče. In kako tu celi dan plazijo okoli Marijinega oljarja! Kako goreče molijo po cerkvi! Kdor jih opazuje, ga mora ganiti njih živa vera in prava pobožnost, pa naj bi bil tudi kamenitega srca. Ob enem se pa tudi opazovalcu vrivajo misli: „Srečen narod si ti, kateri tako veruješ v svojega Boga, kateri imaš pobožnost v srcu in na zunanosti. Akoravno si mili narod, v krempiljih krutega sovražnika, akoravno so se ti izneverili mnogi tvoji bratje, vendar za te se ni bati. Oni vladar, ki čuje nad narodi, gleda z dopadajenjem na te, in kadar bode njemu dopadlo, te bode rešil zelenih nasprotnikov in bratskih izdajci!“ Posebno lepo je tudi, da je moški spol obilno zastopan mej romarji. Sivolasni starčki, jekleni možje, cvetoči mladeniči in zali dečki prihajajo mnogoštevilno k Materi Božji na Trsat. Tu še ni, hvala Večnemu, taci, ki bi se sramovali iti na božjo pot. — V blagem spominu nam je ostal ta romarski shod; spominjali se ga bodemo radi tja do krasnega majnika, kjer se na novo začne romarski shodi. — Tu se kaj lepo praznujejo „zornice“. Cerkev so natlačene vernega ljudstva. Kar posebno človeka gane, je to, da cela cerkev poje lepe adventne pesmi. Tudi v samostanski cerkvi se drže „zornice“. Vsled stare navade se poje sv. maša ob „zornicah“ v hrvatskem jeziku. V naši vladikovini se pa vsaka maša poje v hrvatskem jeziku, oziroma „ščavetu“. Kar se pa ne poje, mora biti latinsko. — Zdaj se pa dela cel misal v glagolici. Polovica ga je že gotovega. V prihodnje bode tedaj vsa maša slovanska. Tako tudi po bližnjih otokih. To nas zelo veseli, da je tudi slovanski jezik vsprejet mej svete jezike, in prav je, da se poslužujemo prednosti, katero so rimski papeži priznali slovanskemu jeziku. Vendar pa ni to posebno praktično. Ko bi kdo znal le v tem jeziku maševati, bi potovaje težko shajal. — Držimo natanko, kar imamo, a ne silimo dalje s slovansko liturgijo, ker bi znalo biti na kvar sv. naši cerkvi.

(Škof dr. Marcell.) V Kotoru je tamošnji škof dr. Teofan Radoničič že precej časa bolan, da nikakor ne more opravljati svoje službe. Zato so sedaj imenovali profesorja zgodovine in cerkvenega prava in vodje taderskega semenišča dr. Marcella za apostolskega administratorja s škofovskim značajem. Vsi ga hvalijo kot učenega, pobožnega, rodoljubnega moža! Škofija, katero ima oskrbovati, je res majhna (malo nad 10.000 katoličanov šteje), vendar je velike važnosti zaradi obilice pravoslavnih, ki živé ondu in v okolici.

(Nove smodke.) Glavni vodja c. kr. tabačne režije predložil je poslednjo soboto članovom proračunskega odseka nove kube po 5 in po 6 kr. in nove regalitas. Vsi so jih pohvalili, da so bolje od starih, gotovo v veselje vsem tobakarjem. Kub po pet se je 89 $\frac{1}{2}$ milijona manj prodalo, odkar so dratje, nego preje. Kratke in portorike so pa sedaj bolj kadé; tako tudi britanike in trabuke. Smodk se je leta 1891 prodalo 227 milijonov manj, nego leta 1887. Cigarete se pa pridno kadé. Leta 1887 se jih je pokadilo 532 milijonov, sedaj pa 1214 milijonov.

(Umrli) je v Rivi ob Gardskem jezeru g. Erd. Horák, po vsi Avstriji sloveč ustanovnik in imetelj poznatih „Horákovih šol“ za orgljanje, glasovir in petje, v 52. letu svoje dobe.

(Plačilo za rešitev življenja.) C. kr. deželna vlada kranjska izplačala je darilo 20 gld. Jožefu Kernu iz Olševka, ker se je mnogo trudil pri grozni nesreči, ko sta se dne 17. avgusta t. l. v nekem vodnjaku zadušila Fr. Kern in M. Košner.

(Razpisane učiteljske službe.) V krškem šolskem okraju so razpisane: Na trirazrednici v Leskovecu tretje mesto, na dvorazrednici na Raki drugo mesto, na dvorazrednici v Čatežu drugo mesto, na enorazrednici v Tržiču do 20. dec. t. l., na trirazrednici v Višnji Gori drugo mesto do 25. dec. t. l.

(Nov muzej.) da se ohranijo v njem hrvatski spomeniki, ki jih zadnja leta odkriva, »krščansko starinarsko društvo« je dozidan v Kninu. Za to veliko prosvetno delo imajo pa največ zaslug oo. frančiškani, osobito učeni o. Maron.

(V Ameriko) je te dni odpotovalo 25 ljudij iz Primorja.

(V mejnarodno poštno zvezo) vstopi s 1. januarjem l. 1893 Južno-afrikanska ljudovlada (Republique Sud Africaine.)

Telegrami.

Dunaj, 9. decembra. V zbornici poslancev odgovarja ministerski predsednik na Gessmannovo interpelacijo o gospodarstvu zavarovalne družbe „Phoenix“ in pravi, da ministerstvo notranjih stvari nema povoda kaj ukreniti proti družbi, ker je bil izid vsakoletnega preiskovanja gospodarstva te družbe s strani zavarovalno-tehničnega oddelka ministerstva notranjih stvari tak, da bi daljni koraki državne uprave ne bili dejanski utemeljeni. Ministerski predsednik zavrača Gessmannove grajalne opazke proti načelniku zavarovalno-tehničnega oddelka, priznavajoč popolnoma povoljno njegovo uradno delovanje.

Dunaj, 9. decembra. Zdravje nadvojvodi Franu Ferdinandu se vidno boljša. V dveh ali treh dneh že lahko pojde iz sobe.

Dunaj, 9. decembra. Grofa Kuenburga ostavka se je vsprejela in hkratu je bil imenovan senatskim predsednikom pri najvišjem sodišču. Jutri to objavi „Wiener Zeitung“.

Dunaj, 9. decembra. V današnji seji zbornice poslancev predložil je finančni minister budgetni provizorij za januar, februar in mare 1893. leta.

Dunaj, 10. decembra. Pravosodni minister je imenoval okrajnega sodišča pristava v Kamniku Potrato pristavom pri deželnem sodišču v Ljubljani, avskultanta Terbuhoviča pa okrajnega sodišča pristavom v Ilirski Bistrici. Prestavljeni so pa okrajno-sodniški pristavi Bamberg iz Vipave v Idrijo, doktor Kladva iz Ilirske Bistrice v Kamnik, Toplak in iz Idrije v Vipavo.

Dunaj, 10. decembra. „Winer Zeitung“ je objavila naredbo pravosodnega ministerstva zastran osnove okrajnega sodišča v Cirknici na Kranjskem.

Dunaj, 10. decembra. Cesar je opoldne sprejel ogerskega ministerskega predsednika Wekerla. Poprej se je pa Wekerle več časa

razgovarjal s finančnim ministrom Steinbachom.

Berolin, 9. decembra. Rektor Ahlwardt je zaradi kaznjivega razžaljenja obsojen v petmesečno ječo.

Pariz, 9. decembra. Na poziv Brissonov je izjavil ministerski predsednik, da je pripravljen z Bourgeoisom priti v panamsko komisijo, da se posvetujejo o priobčenju panamskih aktov.

Carigrad, 10. Danes se je otvoril prvi del železniške proge Solon-Monastir, ki je 97 kilometrov dolg.

Umrli so:

6. decembra. Anton Kruger, prisiljenec, 36 $\frac{1}{2}$ let, Poljanski nasip 50, jetika. — Marija Stibil, gostija, 78 let, Krakovski nasip 12, krvavenje možgan.

V bolnišnici:

6. decembra. Uršula Cimerman, delavčeva žena 56 let, griža. — Marija Zajc, gostija, 60 let, marasmus.

Tuji.

6. decembra.

Pri **Maliču**: Vogel, Kumerer, Menkes, dr. Prandis; Geiringer, Heidenberger, Schiffer, Reymann, Berner, Kaiser, trgovci; Rosalzin, potovalec, z Dunaja. — Malesch iz Trbovelj. — Tschinkel, šivilja, iz Kočevja. — Thalmainer, gledališki igralec, iz Ljubljane. — Kozak, oskrbnik, s soprogo, iz Idrije. — Winterberg, trgovec, iz Prage. — Tournier iz Mathoue.

Pri **Stonu**: Nagy, trgovec, z Dunaja. — Schwal, inženir, iz Postojne. — Lorenz, stavbeni mojster, iz Kočevja. — Hartman, potovalec, iz Grada. — pl. Franken, uradnikova soproga, iz Kranja. — Jansa, predstojnikova soproga; Csansky, nadporečnik, iz Zagreba. — Devetax, trgovec, s soprogo, iz Kobarida. — Bettelheim iz Vel. Kaniže. — Weigert, potovalec, iz Budimpešte. — Pollak, in Strassella, notarjeva soproga, iz Tržiča. — Kossler iz Celja. — Šusteršič, trgovec, iz Železnikov. — Castelle s Sežane. — Požar iz Staniča.

Pri **bavarskem dvoru**: Tomšič, kanelist, in Juša, polir, iz Ljubljane.

Pri **avstrijskem caru**: Gallante, vinotrižec, in Ferari iz Trsta. — Thaler, gostilničar, iz Železnikov. — Pavlin iz Podbrezja. — Škofic iz Ljubljane.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Motrine na 24 ur
opazovanja	zrakometa v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	737.0	-12.8	brezv.	2 megla	
9. 2. n. pop.	737.2	-6.0		del. jasno	0.00
9. u. sveč.	736.0	-5.2	sl. szap.	oblačno	
Srednja temperatura -8.0°, za 7.5° pod normalom					

RIMSKI KATOLIK.

Vsebinska VI. zvezka:

Apologetika. Nje važnost in naloga v naših časih. Apologetika se ne da ločiti od filozofije. Potrebna tudi Slovencem. Podajmo si roke v zvezo — Družba sv. Cirila in Metoda. — Učenost in modrost — glede na človeško srce. — Kaj je lepo? Lepo v obrazni umetnosti. — Lepo v slovesni umetnosti. — Nekaj misli o socialnem vprašanji. Versko naziranje socialistov. — Glasba v cerkvi. — Padre Vincenzo Vannutelli O. P. o veri in verskem življenji v Rusiji. — Listek: Iz dežele pritlikavcev. — Naša politična izpoved. — Razno-terosti. Slovani in katoliški shodi. — Krščanska odločnost in krščanska ljubezen. — Leonina. — Psalmi. — Za mlade prijatelje. — Dijaska priloga.

Božična darila

Ljubljana
Prešernov trg

J. KAPSCH,

Ljubljana
Prešernov trg

juvelir,

priporoča najtopleje izborno svojo zalogo

najraznovrstnejše

srebrnine in zlatnine; dragocenosti
biserov itd. (1)

z zagotovitom najnižje cene, točne, uljudne postrežbe.

V nanja naročila izvršuje kar najurneje.

Novoletna darila

24782

VABILO.

574 3—1

Uže mnogo let oproščajo se blagotvorniki čistitjanja ob novem letu in ob godovih s tem, da si jemljejo

oprostne listke

na korist ubožnemu zakladu.

Na to hvalevredno navado usoja si mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati, z dostavkom, da sta razpečevanje oprostnih listkov tudi letos drage volje prevzela gospoda trgovca **KAROL KARINGER na Mostnem trgu štov. 8,** in **ALBERT SCHEFFER na Kongresnem trgu štov. 7.**

Vrhu tega bodo v smislu obstoječega ukrepa občinskega sveta, mestni uradni sluge kakor poslednja leta tudi letos raznašati oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodisi za novo leto ali za god, je kakor do sedaj položiti petdeset krajcarjev in na vpisni pól poleg imena pristaviti število vzetih listkov. — Velikodušnosti niso stavljenе meje.

Pisnimim pošiljstvom bodi pridejana različna adresa. Imena blagotvornikov se bodo sproti razglašala po novinah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 6. decembra 1892.

Obleke iz surove svile

po gl. 10-50 in boljše vrste razpošilja poštne in celne
prosto svilarica **G. HENNEBERG** (c. in kr. dvorni
založnik). Zürich. Vzorci s povratno pošto. Pisma 10 kr. porto.

Gloria - svila 120 cm široka za plašče zoper trah
in dež. 132 4 (5)

Josip Šubic, kipar,

v Gorenji Vasi pri Škofji Loki,

priloga se najljubše prečast. duhovščini in slav.
občinstvu za

izdelovanje kipov

iz lesa, kamna, mavca in marmor-
cimenta. Dobro, solidno in ceno. 570 10-2

MATIJA HORVAT,

čevlarski mojster,

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 32,

priloga se prečast. duhovščini in sl. občinstvu v
obila naročanja raznovrstnega

Obuvala

katera izvršuje cenó, pošteno, iz zanesljivo trpežnega
blaga in po zahtevi od najfinije do najprostejše
oblike. 117 10-10

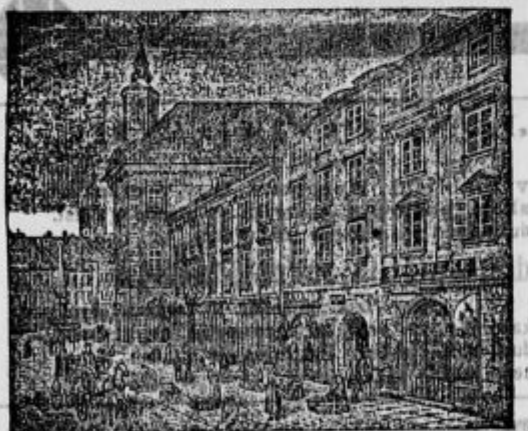
Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči ni-
kakih bolečin, ter opravlja vse zobne
operacije in zobna plombovanja

A. PAICHEL,

(12) 92 zobozdravnik

pri Hradskega mostu I. nadstr.

Za bolne in zdrave

je najboljšo hranilno sredstvo, silno potrebno
za zdravje, priznано od zdravnikov kot „izvrstno“ in
od mnogih bolnikov s spricali najtopleje priporočena

Trnkóczy-jeva

hmeljna sladna kava

z dobrim okusom iz lepo dišavo.

Zavitek s 1/4 kg. velja 30 kr. — Jako ceno
pridejo zavitekti 4 kg.

Dobiva se po poštni adresi p. i. Ubaldu pl.
Trnkóczy-ju, lekarnarja v Ljubljani; na Dunaju
imajo zalogo lekarnarji: Viktor pl. Trnkóczy, V. okraj,
Hundsturmstrasse 113; dr. Oton pl. Trnkóczy,
III. okraj, Radetzkyplatz 17; Julij pl. Trnkóczy,
VIII. okraj, Josefstädterstrasse 30; v Gradcu (Štajarsko)
Vendelin pl. Trnkóczy, lekarnar; nadalje v vseh
lekarnah, prodajalnicah dišav, kupci itd.

(1391) Prekupci imajo obilen rabat. (33)

Janeza Dogan-a mizarski obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti štev. 15

(v Medjatovi hiši)

priloga svojo dobro vrejeno zalogo

raznovrstnega politiranega
in likanega pohištva.

Garniture, divane, madrace od 16 gl. do
40 gl., madrace na peresih 10 gl., dratene
madrace 8 gl. 50 kr., pulte za masne knjige itd.
Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik z podobami
zastonj in franko. 392 (24-21)

Najnižje cene

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Primerna darila!

priloga uljudno

Fran Čuden,

urar,

preje J. GEBE,

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11,

ter vabi uljudno preč. duhov-
ščino in sl. občinstvo na ogled
svoje velike izborne za-
loge najraznovrstnejših

žepnih ur, zlatih, srebrnih in nikelnatih, stenskih
ur z nihalom, ur s stojalom in ur budilno
(Weckeruhren), ur z godbo in godbenih valčkov
v ličnih politiranih omarih, raznovrstnih verižlo,
prstanov in uhanov.

Cene žepnim uram so naslednje:

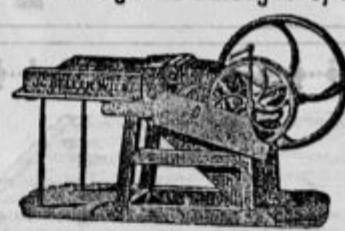
Najfinije nikelate ure	od gl. 4-20 do	6 —
" srebrne ure s ključem	" 7-50	10 —
" srebrne remontoir-ure	" 7-50	12 —
" iste z dvojnimi oklepom	" 9 —	18 —
" zlate ure za dame	" 16 —	35 —
" zlate ure za gospode	" 24 —	130 —

Garantiram povsem za poštenost pri meni kuplje-
nega blaga; za zanesljivost mehanizma pa eno leto
jamčim. — Cenjeni naročniki se mogó prepričati, da
moje blago ni zamenjati z dunajskim tovarniškim blagom,
vzle temu, da prodajem dobro blago za res nizko ceno.

Popravila izvršujem točno in zanesljivo ter jamčim
za dobro izrabo. — Vnanim naročnikom postrežem po
želji z obratno pošto. 17-15 205 38-37

Ilustrovani ceniki na željo gratis in franko.

Vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo,

mlatilnice, čistilnice za žito,
trierje, slamočnice,
mline za sadje,
stiskalnice za sadje in vino, za grutje,
kator vse druge stroje in pripomo-
ke za kmetijstvo,
vinarstvo in sadjarstvo itd.
priloga v najnovosti in najboljši
obliki, po ceni:

IG. HELLER, DUNAJ,

Praterstrasse 78.

Ilustrovani ceniki in pohvalna pisma v hrvaškem, nemškem, italijanskem
jeziku po zahtevanju brezplačno in franko. — Čas za poskušanje — garancija
ugodni pogoji.

Zopet eničane cene!

165 (12-11)

Sargove glycerinske specijalitete.

Od kar jih je izumil in uvel F. A. Sarg, rabijo jih
Nje velečastva cesarica in drugi člani Najvišje cesarske
hiše in mnoge tuje knežje rodbine. Priporočajo je prof.
baron Liebig, prof. pl. Hebra, pl. Zeissl, dvoji svetnik
pl. Scherzer itd. itd., dvorna zdravnik za zobe Thomas
na Dunaju, Meister v Gothi itd.

Glycerinovo milo v papirji, kopicah, blanjicah in
škaflicah. — Medno glycerinsko milo v lepenki. — Te-
koče glycerinsko milo v flakonih. — Toiletno karbolno
glycerinsko milo. — Eucalyptus glycerinsko milo. —
Glycoblazol (sredstvo za pospeševanje rasti las). —
Chininsko-glycerinska pomada. — Glycerinska crème.
Toiletni glycerin — Lysol-milo in toaletno Lysol-glicer-
in milo. Mlečno milo itd. itd. (539) 11-1

KALODONT, zdravstvenoooblastveno pre-
skušana zobna crème.

F. A. Sarg-a sin & comp.,
c. in kr. dvorni zalagatelj na Dunaju.

Dobiva se v vseh lekarnah in parfumerijah.

Ivan Kregar,

pasarski
in
izdelovatelj
cekenega
orodja

LJUBLJANA,
Poljanska
cesta št. 8,
poleg „Alojzije-
višča“.

opozarja in tople priloga prečastiti duhovščini in
slavnim cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno

pasarsko delalnico,

v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih
cerkveno orodje, kot: moštrance, ciborije, kelije,
tabernakelne, svečnike, léstence itd. iz najtrše in naj-
zanesljivejše kovine, lično in cenó po poslanih uzorcih
ali lastnem načrtu. — Staro orodje popravlja in pre-
navlja, posrebuje in pozlatuje v ognji tudi strojevodne
osti po najnižji ceni. — Izvršeno blago pošlje dobro
spravljeno in poštne prosto. 1592 52-50

Naznanilo preselitve.

IVAN MIKLAVC

krojač v Ljubljani

usoja si uljudno naznaniti, da se je preselil v

Čevlarske ulice

ter se ob enem priloga v naročilo

raznovrstnih oblek

katero izdeluje po najnižji ceni. Posebno priloga
jako cenene

suknje iz domačega sukna

547 6-4

(Lodenröcke).

Uradne in trgovske
koverte s firmo
priloga
Katoliška Tiskarna v Ljubljani.

Nova slovenska knjiga!

Psalmi.

Preložil

Ivan Vesel.

Cena: 1 gl 20 kr.

Dobiva se v
KATOLIŠKI TISKARNI.

10

goldinarjev

stanu pri meni eden modro na peresih (Federmatratze). Ti modroci so solidno iz najbolje tvarine narejeni, imajo po 30 dobro vezanih, močnih peres iz najboljšega bakrenega drata, so s finim afrikom tapetirani in močnim platnenim evlhom preoblečeni ter pri najtežji rabi do 15 let **nobenih poprav** ne zahtevajo. Pri naročilih z dežele naznani naj se vselej **natančna** mera postelje v **notranji** luči. — Ako se torej dobi za 10 gld. **dober** tapetiran modro na peresih, je pač neumestno kupovati malo vredne nadomestke (kakor žicaste žimnice, slaminice itd.), kateri pravemu namenu, imeti **dobro** posteljo, ne ustrezajo.

ANTON OBREZA, tapecirar v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4.

Ta domača, narodna trdka bodi prečast, duhovščini in slavnemu občinstvu najbolje priporočena za nakupovanje **žimnic, garnitur, divanov, stolov, preprog, zagrinjal** in vsega v tapetniško obrt spadajočega dela.

Ceniki s podobami zastoj in franko. — Hitra in poštena postrežba, nizke cene. 536 50-5

Sarg-ovo zdravstveno oblastveno preskušeno
zobno čistilno sredstvo

KALODONT.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. kos po 35 kr. (539) 22-3

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo: Dunaj, Giselastrasse 1, Podružnica za Ogersko: Pešta, Franz-Josefplatz
v hiši društva. št 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dne 30. junija 1891 frankov 117.550.797
Letni dohodki premij in obresti dne 30. junija 1891 20.725.259
Izplačitve za zavarovalne in rentne pogodbe, za zakupnine itd. v dobi društvenega obstanka (1848) 249.311.449
V zadnji dvanajstmesečni poslovalni dobi vložilo se je pri društvu za novih ponudb, vsled česar iznaša v dobi društvenega obstanka skupni znesek vloženih ponudb 61.372.000
1.728.184.555
Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

98 (12-11)

pri

Gvidu Zeschko-tu,

Tržaška cesta, št. 3 b.

Otročji vozički

jako fini, močni in lepi dobivajo se pri meni skozi leto in dan in sicer v vseh barvah, kakor rudeče modro, sivo in olivno, po gld. 5-50, 6-—, 7-— 8-—, 9-—, 10-— in višje po vsaki ceni do 20 gld

Anton Obreza,
tapecirar,

v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4.

Najcenejši kraj za nakupovanje otročjih vozičkov. 537 50-5

Za novo leto!

priporoča

raznovrstne vizitnice

Katoliška Tiskarna

v Ljubljani, Vodnikove ulice.

Primarij

dr. Vinko Gregorič

javlja, da

se je vrnil v Ljubljano.

Ordinira na Dunajski cesti 3

vsak dan od 2. do 4. ure popoldan izimši
nedelje in praznike. 568 5-4

Na prodaj je za nizko ceno

jedna že rabljena, a dobro ohranjena

velika petrolejna svetilnica

in štiri manjše viseče svetilnice.

Velika svetilnica primerna je za gostilničarje ali večjo dvorano, manjše za obrtnike.

Več izve se v upravnistvu „Slovenca“. 482 9

J. N. POTOČNIK,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Kongresni trg, v uršulin-skem poslojju, priporoča se osobito prečast. duhovščini v natančno izdelovanje

duhovniških sukenj, talarjev itd.

V zalogi ima najboljšo in trpežno blago, kakoršno se rabi za izdelovanje najraznejših duhovniških oblik. Postrežba je uljudna, točna; cene možno nizke. 363 26-19

Vizitnice

priporoča

Katol. Tiskarna.

Dunajska borza.

Dne 10. decembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	97 gld. 55 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	97 „ 40 „
Zlata renta 4%, davka prosta	116 „ 15 „
Papirna renta 5%, davka prosta	100 „ 65 „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	980 „ — „
Kreditne akcije, 160 gld.	311 „ 75 „
London, 10 funtov stl.	120 „ 15 „
Napoleonodor (20 fr.)	9 „ 57 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 68 „
Nemških mark 100	59 „ 07 1/2 „

Dne 9. decembra.

Ogerska zlata renta 4%	113 gld. 85 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 „ 55 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	141 „ — „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	155 „ 25 „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	188 „ 25 „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 „ 40 „
Zastavna pisma	100 „ 40 „
Kreditne srečke, 100 gld.	193 „ 25 „
St. Genois srečke, 40 gld.	65 „ 75 „

Ljubljanske srečke, 20 gld.	— gld. — kr.
Avstr. rubeže ga križa srečke, 10 gld.	17 „ 70 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	65 „ 75 „
Windischgraezove srečke, 20 gld.	58 „ — „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	150 „ — „
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2800	— „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	92 „ 25 „
Papirni rubelj	1 „ 18 1/2 „
Laških lir 100	— „ — „

List „Mercur“.

Zanesljiva informacija o stalno obrestnih in dividendnih papirih, važnih dogodkih na gospodarskem in finančnem polju, odločitnih pojavih na dunajski borzi. Světi pismeni in ustni brezplačno. Celotna naročnina s portno pošiljateljico vred gld. 2-60.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Žrebanje dne 2. januarja.
Dunajske komunalne promese

à gld. 3 1/4 in 50 kr. kolek.

Glavni dobiček 200.000 gld. avstr. velj.

Kreditne promese à gld. 4 1/4 in 50 kr. kolek.

Glavni dobiček 150.000 gld. av. v.

Obe vkupe le 8 1/4 goldinarja.